

İdare Hukuku

Hafta Sonu Bülteni

| Sayı 21
05.10.2024

Ücrette Adaletin Sağlanması

"Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. (Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/21 md.) Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur." (Anayasa, m. 55)

Öne Çıkan Başlıklar

- Danıştay'a yeni üyeler seçildi (s. 2)
- Yapay Zekanın hukuki altyapısının oluşturulması amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu kuruldu (s. 3)
- Hakkında vergi incelemesi yapılmaya başlanan gerçek veya tüzel kişinin faaliyet icra ettiği tesiste faaliyetini sona erdirmesi durumunda vergi incelemesi sonuçlanıncaya kadar aynı tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmeyeceği yönündeki kural, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi (s. 4)
- Conseil d'État, devlet okullarında öğrencilerin ferace tipi kıyafet giymesini yasaklayan düzenlemeyi hukuka aykırı görmedi (s. 6)
- Conseil d'État'ya göre, idare, yaş sınırına ulaşmış memurların istihdamının sürdürülmesi yerine genç memurların işe alınmasını tercih etme amacına dayanarak, bir memurun yaş sınırının ötesinde hizmette kalmasına izin vermeyebilir (s. 9)

SEÇİLMİŞ GAZETE BAŞLIKLARI

- Burdur Gölü kıyısında tamamlanma aşamasına gelen Millet Bahçesi projesi için Isparta 2. İdare Mahkemesi, projenin imar plan değişikliğine karşı açılan davada [iptal kararı verdi](#).
- İstanbul 10. İdare Mahkemesi, Terra Santa Manastırı'ndan tahliye edilmesi istenen Beyoğlu Belediyesi'nin itirazını haklı buldu ve [yürütmeyi durdurma kararı verdi](#).
- Danıştay'a üç yeni üye [seçildi](#).
- "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi" Resmî Gazete'de [yayımlandı](#).
- 164 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle bazı CBK'larda [değişikler yapıldı](#).
- Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Güvenlik İşleri Genel Müdürü Yusuf Karaloğlu [seçildi](#).
- 2024/342 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla Adalet Bakan yardımcılığına Mehmet Yılmaz [atandı](#).
- Zeytinlik alanlarda maden faaliyeti yürütülebilmesinin önünü açan yönetmelik değişikliği, Danıştay 8. Dairesi tarafından [iptal edildi](#).
- Trabzon'da sanayi sitelerinin taşınmasıyla ilgili Düzyurt, Gölçayır, Kutlugün, Gözalan ve Çukurçayır mahallelerini kapsayan alanda Danıştay 6. Dairesi 100 bin ölçekli imar planını [iptal etti](#).
- Danıştay 3. Dairesi, net alanı 150 m2 ve üzeri konutlarda kademeli KDV oranı uygulamasını [onadı](#).
- İYİ Parti, yabancı uyruklulara taşınmaz mal edinimi yoluyla Türk vatandaşlığı verilmesine ilişkin işlemlerin iptali için Danıştay'da [dava açtı](#).
- İstanbul'un Kartal ilçesinde bulunan Soğanlık mahallesindeki 56 bin 642 metrekare büyüklüğünde şehir parkı ve askeri alanla ilgili Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın hazırladığı yeni imar planlarının yürütmesi Danıştay tarafından [durduruldu](#).

- “Yapay Zekânın Kazanımlarına Yönelik Atılacak Adımların Belirlenmesi, Bu Alanda Hukuki Altyapının Oluşturulması ve Yapay Zekâ Kullanımının Barındırdığı Risklerin Önlenmesine İlişkin Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Komisyonu Kurulmasına Dair” 1426 sayılı TBMM Kararı Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).
- Cumhurbaşkanı tarafından yapılan atamalara ilişkin Cumhurbaşkanı kararları Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).

SEÇİLMİŞ YARGI KARARLARI

Anayasa Mahkemesi

(AYM, [E.2021/63, K.2024/78](#), 14/03/2024, § 87)

Dava konusu kural, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına döner sermaye işletmeleri kurabilme yetkisi vermektedir.

Mahkeme, dava konusu kuralı Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bulmuştur.

Mahkemeye göre, Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca Bakanlıkların ve bakanlıkların bağlı kuruluşlarının kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasına ilişkin düzenlemelerin CBK ile yapılması mümkündür. Ancak **kamu gelirlerine yönelik hususların** teşkilatlanmanın zorunlu bir unsuru olduğu söylenemez (AYM, E.2019/87, K.2022/158, 13/12/2022, § 136-140). Bu itibarla döner sermaye işletmesinin faaliyeti neticesi elde edilecek gelirin kamu geliri niteliğinde olduğu gözetildiğinde işletmenin kuruluşu, sermaye yapısı, gelir getirici faaliyetlerine yönelik düzenlemelerin de münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir (AYM, E.2020/52, K.2023/223, 27/12/2023, § 97).

(AYM, [E.2021/63, K.2024/78](#), 14/03/2024, § 96)

Dava konusu kural, Bakanlığın mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerini Bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının taşra teşkilatları aracılığıyla yürütebileceğini düzenlenmiştir. Anılan fıkranın dava konusu ikinci cümlesinde ise fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Mahkeme, dava konusu kuralı Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bulmuştur.

Mahkemeye göre, Bakanlığın kendi belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde mevzuattan kaynaklanan ve taşrada yürütülmesi gereken görevlerinin Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşlarının taşra teşkilatları aracılığıyla yürütebilmesine imkân tanıyan kural idari vesayet yetkisinin kullanımına yönelik olduğundan münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

(AYM, [E.2021/63](#), [K.2024/78](#), 14/03/2024, § 115)

Dava konusu kuralla, Çalışma Meclisine temsilci belirleme yetkisi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına verilmiştir.

Mahkeme, anılan kuralı Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bulmuştur.

Mahkemeye göre, Çalışma Meclisinin oluşumu, görev ve yetkileri ile üye yapısı dikkate alındığında merkezî idare içinde yer alan, tüzel kişiliği bulunmayan Cumhurbaşkanlığı veya herhangi bir bakanlık teşkilatına dâhil olmayan kendine özgü bir idari birim olduğu anlaşılmaktadır. Kamu tüzel kişiliği bulunmayan, herhangi bir bakanlığın merkez teşkilatına da dâhil olmayan idari bir birimin kuruluşu ile görev ve yetkilerinin CBK'yla düzenlenmesi Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında CBK'yla düzenleme yapılmasına imkân tanınan Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasıyla ilgisinin olduğu söylenemez. Ayrıca bu hususun Anayasa'da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen diğer konulardan olmadığı açıktır. Dolayısıyla kamu tüzel kişiliği bulunmayan ve Cumhurbaşkanlığı veya herhangi bir bakanlık teşkilatına dâhil olmayan Çalışma Meclisinin oluşumunun Anayasa'da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen konular içinde yer almamaktadır (AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021, § 21).

Bu itibarla Çalışma Meclisinde yer alacak temsilcilerin geldiği bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşların Bakanlıkça belirlenmesine imkân tanıyan kuralın Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

İptal hükümleri, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe gireceği kararlaştırılmıştır.

(AYM, [E.2023/136](#), [K.2024/127](#), 27/06/2024, § 20)

İtiraz konusu kuralla, anılan vergi kaçakçılığı suçlarının işlenip işlenmediğine yönelik olarak yapılan vergi incelemesi sürecine ilişkin bir tedbir öngörülmektedir. Buna göre hakkında vergi incelemesi yapılmaya başlanan gerçek veya tüzel kişinin faaliyet icra ettiği tesiste faaliyetini sona erdirmesi durumunda vergi incelemesi sonuçlanıncaya

kadar aynı tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmeyecektir.

AYM, itiraz konusu kuralı, Anayasa'nın 13. ve 48. maddelerine aykırı bulmuştur.

Mahkemeye göre, vergi incelemesi aşamasında değişen şartlara göre anılan tedbirin devam etmesinin gerekli olup olmadığı yönünde yetkili makamlara bir değerlendirme yapma imkânı tanınmadığı gibi tedbire muhatap olan taraflara da tedbirin gözden geçirilmesi hususunda talepte bulunma hakkı sağlanmamaktadır. Bu itibarla kuralın kişilere aşırı bir külfet yüklediği, kamu zararının önlenmesi yönündeki amaç ile teşebbüs özgürlüğüne getirilen sınırlama arasındaki makul dengenin bozulmasına neden olduğu anlaşılmaktadır.

SEÇİLMİŞ KARŞILAŞTIRMALI HUKUK GELİŞMELERİ

AIHM

Mahkeme, [Missaoui ve Akhandaf v. Belçika](#) davasında başvurunun kabul edilemez olduğunu ilan etmiştir.

Dava, Antwerp'te halka açık bir yüzme havuzuna burkini ile girmelerinin belediye yönetmeliğine dayanılarak yasaklanmasından şikâyetçi olan iki başvuranla ilgiliydi. İç hukuktaki yargılamada, başvuranlar, Yargıtay'daki bir avukatın başarılı bir temyiz başvurusunda bulunma şansı hakkında olumsuz görüş bildirmesi nedeniyle hukuki noktalarda temyiz başvurusunda bulunmamışlardır.

Mahkeme, Yargıtay'ın, halka açık bir yüzme havuzunda burkini giyilmesine ilişkin bir yargı kararının hukuka uygunluğu konusunda hiçbir zaman karar vermediğini kaydetmiştir. Mahkeme ayrıca, Belçika'daki alt mahkemelerde konuyla ilgili farklı içtihatlar olduğunu gözlemlemiştir. Sonuç olarak, Mahkeme, Yargıtay'daki bir avukatın tek bir olumsuz görüşünün, davanın koşullarında, başvuranları Yargıtay'a hukuki konularda temyiz başvurusunda bulunmaktan muaf tutmak için geçerli bir neden olmadığını düşünmüştür.

(Dini semboller ve giysiler hakkında AIHM'in hazırladığı bilgi notuna [bu linkten](#) erişilebilir.)

Mahkeme, [Micha ve diğerleri v. Yunanistan](#) davasında, önümüzdeki hafta hüküm verecek.

Somut dava, 24 Mart 2003 tarihinden bu yana, başvuranların arazilerini kullanmalarının, arazinin yeşil kuşağa dönüştürülmesini öngören imar planı değişikliği nedeniyle kısıtlanması ve idarenin bu konuda idare

mahkemeleri tarafından verilen kararlara uymayı reddetmesi ile ilgilidir.

Başvuranlar, 6 § 1 maddesine (makul bir süre içinde adil yargılanma hakkı) dayanarak, ulusal makamların Yüksek İdare Mahkemesi'nin kararına uymayı reddetmelerinden ve bunun sonucunda mülkleri üzerindeki kısıtlamanın kaldırılmasını sağlayamadıklarından şikâyet etmektedirler. Başvuranlar, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi (mülkiyetin korunması) ile bağlantılı olarak 13. maddeye (etkili başvuru hakkı) dayanarak, Yüksek İdare Mahkemesi'nin lehlerine verdiği karara ve bu mahkemenin kararlarının uygulanmasını denetlemekten sorumlu üç üyeli komitenin kararlarına rağmen, ulusal makamların mülklerini serbest bırakmayı reddetmesine itiraz edebilecekleri etkili bir başvuru yolunun bulunmadığından şikâyet etmektedirler.

*Fransız
Danıştay'ı*

Conseil d'État, Milli Eğitim Bakanı'nun 2023 eğitim-öğretim yılının başında devlet okullarında öğrencilerin ferace tipi kıyafet giymesini yasaklamaya yasal olarak yetkili olduğuna [hükmetti](#). Mahkemeye göre, "Eğitim yetkililerinden gelen çok sayıda raporda bildirildiği üzere, dini bir açıklama yapmak için kullanılan bu kıyafetleri giyen öğrencilerin davranışları göz önüne alındığında, bu tür kıyafetlerin giyilmesi, 15 Mart 2004 tarihli yasa ile yasaklanan dini bir bağlılığın görünüşte bir tezahürü olarak kabul edilebilir."

Fransa'da, Eğitim ve Gençlik Bakanı, 2023 eğitim-öğretim yılının başında, devlet okullarında öğrencilerin ferace tipi kıyafetler giymesinin, kanunen yasaklanmış olan dini bağlılığın göze çarpan bir tezahürü olduğunu belirten bir genelge yayınlamıştı. Çeşitli dernekler, kararın askıya alınması ve ardından iptal edilmesi için Danıştay'a başvurmuştu. Buna karşılık askıya alma başvuruları Danıştay'ın geçici tedbir hâkimi tarafından Eylül 2023'te reddedilmişti. Geçtiğimiz günlerde, Conseil d'État, Milli Eğitim Bakanı'nın genelgesinin yasalara uygun olduğuna esastan karar verdi.

Conseil d'État tarafından analiz edilen kararlar:

Yerel makamlar: "Conseil d'Etat, yerel makamların ve gruplarının, özellikle derneklere ödenen sübvansiyonlar yoluyla, herhangi bir uluslararası iş birliği, kalkınma yardımı veya insani eylemi uygulayabileceği veya destekleyebileceği koşulları belirler." [CE, Bölüm, 13 Mayıs 2024, Association SOS Méditerranée France et Ville de Paris, n°s 472155 473817, A.](#)

Usul:

“Temyiz hâkimi, bu koşullara uyulup uyulmadığı konusunda hukuki yeterlilik denetimi yapar.” [CE, Bölüm, 13 Mayıs 2024, M. M..., n° 474507, A.](#)

“Bir sübvansiyon verme kararının kendi başına belediye bütçesi üzerinde doğrudan bir etkisi vardır ve bu da belediye vergi mükellefi olarak statüsünü belirleyen bir başvuru sahibine dava açmakta menfaat sağlamak için yeterlidir.” [CE, Bölüm, 13 Mayıs 2024, M. S..., no. 474652, A.](#)

“Bir idare mahkemesine posta yoluyla gönderilen çekişmeli bir itirazın çekişmeli itiraz süresi içerisinde yapılıp yapılmadığını değerlendirmek için dikkate alınacak tarih, ilke olarak itirazın gönderildiği tarihtir ve posta damgası kanıt olarak kabul edilir.” [CE, Bölüm, 13 Mayıs 2024, Mme C..., n° 466541, A.](#)

“Kendisine havale edilen bir uyuşmazlık bağlamında arabuluculuğa karar veren hâkimin sorumluluğu, uyuşmazlığın karara bağlanacağı süre sınırının makul olmasını sağlamaktır.” [CE, 14 Mayıs 2024, Mme P..., n° 472121, B.](#)

“Danıştay, idari yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkelerinin kapsamını belirleyerek, idari yargıçlar için geçerli olan sınır dışı etme kurallarını ortaya koymaktadır. Bu durumda, bir dairenin hukuk ve dava departmanının eski başkanı olan bir yargıcın, eski işvereni tarafından savunulan bir davanın kararına katılması, bu kararı usulsüzlükle lekelemez.” [CE, 15 Nisan 2024, Département des Bouches-du-Rhône, no. 469719, A.](#)

“Hâkimin kararını, taraflara tebliğ etmeksizin, geoportail.gouv.fr web sitesinde yer alan ve kamunun erişimine açık olan referans verilerine dayandırması mümkündür.” [CE, 30 Nisan 2024, M. D..., n° 465124, B.](#)

“Soruşturmanın kapanmasından sonra hazırlanan bir özetin, bu yükümlülüğü göz ardı ederek kararda belirtilmemiş olması, ancak bu özeti hazırlayan tarafça verilen karara itiraz etmek için kullanılabilir.” [CE, 30 Nisan 2024, M. et Mme L..., n° 465829, B.](#)

İmar: “Bir planlama izninin düzenlenmesi amacıyla yargılamanın durdurulmasına hükmeden ilk karara karşı ilk derece mahkemesinde başvuran tarafından yapılan itiraz, yargılamayı sonlandıran ikinci kararın temyize konu olmaması ve dolayısıyla kesinleşmesi halinde tartışmalı hale gelir.” [CE, 14 Mayıs 2024, M. P..., no. 475663, B.](#)

“Kıyıdaki bir binanın genişletilmesinin sınırlı niteliği, “Kıyı” yasasından sonra inşa edilen binalar için, sonraki genişletmeler dikkate alınmaksızın, ilk binanın durumuyla karşılaştırılarak değerlendirilir.” [CE, görüş, 30 Nisan 2024, Mme D..., n° 490405, A.](#)

“Bir belediye veya EPCI, şehir planlama kanununun L. 332-11-3 maddesini uygulayarak, kamu tesislerinin sorumluluğunun üstlenilmesi için bir çevre tanımladığında, bu tesisleri ve maliyetlerinin paylaşılmasına ilişkin hüküm ve koşulları tanımladığında, yasal koşulları yerine getiren bir başvuru sahibine kentsel ortaklık proje sözleşmesi (PUP) taslağı sunma hakkına sahiptir.” [CE, 8 Nisan 2024, Société Promologis, no. 472443, B.](#)

“Danıştay, tamamlanmamış bir yapı ruhsatı başvuru dosyasının tamamlanması için idareden talepte bulunulmasının ardından, hangi koşullar altında zımni izin veya zımni ret kararı verilebileceğine açıklık getirmektedir.” [CE, 30 Nisan 2024, M. S..., n° 461958, B.](#)

Sözleşmeler:

“Danıştay, bir idarenin, ortak yüklenicisi tarafından gerçekleştirilecek yapım işlerine konu olacak bir gayrimenkulü kiraladığı veya satın aldığı bir sözleşmenin hangi koşullar altında yapım işi sözleşmesi olarak sınıflandırılabilirliğini tanımlamaktadır.” [CE, 3 Nisan 2024, Société Victor Hugo 21, no. 472476, A.](#)

“Usulsüz bir prosedürün ardından görevden alınan bir kamu ihalesi adayı tarafından tazminat talebinde bulunulduğunda, işletme risklerinin iş sahibi tarafından üstlenildiği bir sözleşme söz konusu olduğunda, zararın kesinliğini değerlendirmek için bu işlemin sonuçlarını ve süresini etkileyen belirsizliği dikkate almak hâkimin görevidir.” [CE, 24 Nisan 2024, Commune de la Chapelle d'Abondance, no. 472038, A.](#)

Savunma: “İdarenin ulusal savunma gizliliği kapsamındaki bilgileri sunduğu, hayati öneme sahip bir tesise erişimin reddedilmesine itiraz bağlamında, hâkim, idarenin ulusal güvenliğe yönelik bir riske ilişkin prima facie kanıt sunmadığına karar vermek için, ulusal savunma gizliliği komisyonuna herhangi bir başvuruda bulunulmamış olmasına dayanamaz, ancak bu belgelerin gizliliğinin kaldırılmasını kendisi talep etmelidir.” [CE, 26 Nisan 2024, Ministre de la transition énergétique c/ M. B..., n° 465068, B.](#)

Alan: “Medeni Kanun'un 2224. maddesi, kamu alanının izinsiz işgaline ilişkin tazminat talepleri için geçerlidir.” [CE, 15 Nisan 2024, M. B..., n° 470475, B.](#)

Yabancılar:

“Hasta yabancı uyruklu” ikamet izni için ilk başvuru durumunda, makbuz yabancı uyruklu kişiye ancak OFII doktorunun tıbbi raporunu Ofis'in doktorlar kuruluna göndermesinden sonra verilebilir.” [CE, 5 Nisan 2024, Mme A..., n° 488821, B.](#)

“Danıştay, uygulanmamış bir OQTF ile bağlantılı olarak Fransız topraklarına geri dönme yasağının uzatılması veya yenilenmesinin yasallığını düzenleyen koşulları açıklığa kavuşturur.” [CE, görüş, 25 Nisan 2024, M. A..., n° 491312, B.](#)

Vergilendirme: “Danıştay, karşılaştırılabilir şirketler tarafından ihraç edilen tahvillerin getirisinin, borç alan şirketin bağlı olduğu bir şirket tarafından verilen kredinin faizini düşebileceği emsallere uygun faiz oranının belirlenmesi amacıyla hangi koşullar altında dikkate alınabileceğine açıklık getirmektedir.” [CE, 5 Nisan 2024, SAS GEII Rivoli Holding, n° 471139, B.](#)

Kamu hizmeti: “İdari makam, yaş sınırına ulaşmış memurların istihdamının sürdürülmesi yerine genç memurların işe alınmasını tercih etme amacına dayanarak, bir memurun yaş sınırının ötesinde hizmette kalmasına izin vermeyi reddedebilir.” [CE, 11 Nisan 2024, Ministre de l'éducation nationale et de la jeunesse c/ M. B..., n° 489202, B.](#)

İş: “İşten çıkarma yetkisi başvurusunun işveren adına hareket etme ehliyetine sahip olmayan bir kişi tarafından sunulması halinde, iş müfettişine havale edildikten sonra ve müfettişin kararından önce usulüne uygun olarak düzenlenmiş ve yetki başvurusunu imzalayan kişiye yetki veren herhangi bir senet veya belgenin ibraz edilmesiyle soruşturma sırasında düzene sokulabilir.” [CE, 3 Nisan 2024, Association Ligue de Bretagne de Football, no. 470440, B.](#)

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından analiz edilen kararlar:

Yargı yetkisi:

“Tribunal des conflits, Epoux Barbier içtihadını yineleyerek ve tamamlayarak, özellikle personel yönetmelikleri de dahil olmak üzere personelin durumunu düzenleyen genel kapsamlı tek taraflı işlemlere ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yetkisine girdiğini belirtmektedir.” [TC, 22 Nisan 2024, RATP c/ UNSA RATP, no. 4303, A.](#)

“Rekabet Kurumu genel raportörü tarafından ticari gizliliğin korunmasının reddedilmesi veya kaldırılması yönünde alınan bir karara yapılan itirazın sonuçlarına ilişkin bir uyuşmazlık mahkemelerin görev alanına girmektedir.” [TC, 22 Nisan 2024, Sociétés JCDecaux et autres c/ Autorité de la concurrence, n° 4304, A.](#)